

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД
«ДНІПРОВСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

Кафедра туристичного та готельно-ресторанного бізнесу

На правах рукопису

ШАРУТЕНКО КРИСТИНА СЕРГІЇВНА

ГЛОБАЛЬНІ ІННОВАЦІЇ В ТУРИЗМІ

Спеціальність 242 Туризм
(код) (назва спеціальності)

Освітня програма Туризм
(назва)

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра

Науковий керівник:

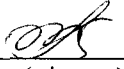
Джинджоян Володимир Вергарович,
доктор економічних наук, доцент

РЕКОМЕНДОВАНО ДО ЗАХИСТУ

Протокол засідання кафедри

№ 5 від 16.12.2021р

Завідувач кафедри

 Тетяна Терешенко
(підпис) (І'мя, ПРІЗВИЩЕ)

Дніпро, 2022

АНОТАЦІЯ

Шарутенко К.С. Глобальні інновації в туризмі: 101 с., 24 рис., 3 табл., 59 джерел.

Дипломна робота на здобуття рівня вищої освіти «магістр з туризму». – Дніпровський гуманітарний університет, Дніпро, 2022.

Досліджений сучасний стан та перспективи розвитку інноваційного туризму у світі. Здійснено аналіз історії розвитку наукових поглядів на інновації та ознак, що притаманні постіндустріальному суспільству. Визначено шляхи впровадження інноваційних маркетингових дестинацій в туризмі; проаналізовано програми регіонального розвитку туризму. Оцінено ефективність результатів реалізації запропонованих інноваційних програм розвитку туризму.

Ключові слова: інновація; туризм; постіндустріальне суспільство, маркетинг, дестинація, програма розвитку.

ABSTRACT

Sharutenko K. Global innovations in tourism.: 101 p., 24 figures, 3 tables, 59 sources.

Thesis for obtaining the level of higher education "Master of Turism". - Dnipro Humanitarian University, Dnipro, 2022.

The current state and prospects of innovative tourism development in the world are studied. An analysis of the history of the development of scientific views on innovation and the features inherent in post-industrial society. The ways of introduction of innovative marketing destinations in tourism are determined, the programs of regional tourism development are analyzed.

The efficiency of the results of the implementation of the proposed innovative programs of tourism development is estimated.

Keywords: innovation; tourism; post-industrial society, marketing, destination, development program.

АННОТАЦИЯ

Шарутенко К.С. Глобальные инновации в туризме: 101 с., 24 рис., 3 табл., 59 источников.

Дипломная работа на получение уровня высшего образования «магистр по туризму». – Днепропетровский гуманитарный университет, Днепр, 2022.

Исследованы современное состояние и перспективы развития инновационного туризма в мире. Осуществлен анализ истории развития научных взглядов на инновации и признаков, присущих постиндустриальному обществу. Определены пути внедрения инновационных маркетинговых дестинаций в туризме; проанализированы программы регионального развития туризма.

Оценена эффективность результатов реализации предложенных инновационных программ развития туризма.

Ключевые слова: инновация; туризм; постиндустриальное общество, маркетинг, дестинация, программа развития.

ЗМІСТ

ВСТУП		
РОЗДІЛ 1.	ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ	ОСНОВИ
ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ		
1.1.	Виникнення наукових поглядів на природу інновацій	11
1.2.	Правове регулювання інноваційної діяльності	16
1.3.	Характерні ознаки постіндустріального суспільства	22
	Висновки до розділу 1	29
РОЗДІЛ 2.	ДОСЛІДЖЕННЯ ГЛОБАЛЬНИХ ІННОВАЦІЙНИХ	
ПРОЦЕСІВ В ТУРИЗМІ		
2.1.	Оцінка сучасного стану розвитку інновацій у світі	32
2.2.	Рівень застосування інновацій в туристичній діяльності Європи	38
2.3.	Аналіз інноваційного розвитку туризму в Німеччині	48
	Висновки до розділу 2	57
РОЗДІЛ 3.	МОДЕЛІ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОГРАМ РОЗВИТКУ	
ТУРИЗМУ		
3.1.	Впровадження інноваційних маркетингових дестинацій в туризмі	60
3.2.	Програми регіонального розвитку туризму	69
3.3.	Оцінка ефективності результатів реалізації інноваційних програм розвитку туризму	79
	Висновки до розділу 3	86
ВИСНОВКИ		90
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ		95

ВСТУП

Сучасний світ розвивається динамічно і швидко. Нові технології вже досліджують космічні простори та підземні надра нашої планети. Тому не є дивовижним, що змін та нових впроваджень потребує й туристична галузь.

Саме тому нами була обрана ця тема: інновації в туристичній галузі. Складні політичні, економічні та соціальні процеси, зміни у світі в ХХ столітті (дві світові війни, революції, кризи, науково-технічний прогрес, холодна війна та ін.) змінили суспільство. Він (туризм) став більш промислово і культурно розвинутим, більш мобільним і більш демократичним. Туризм став масовим, демократичним, розрахованим на різні інтереси, смаки, доходи і різний контингент (від школярів і студентів до військовослужбовців та ветеранів). Туризм став самостійною галуззю. На його розвиток виділяються великі кошти. Створюються спеціалізовані туристичні центри, курортні комплекси з широкою розважальною мережею.

Розвиток туризму у багатьох країнах світу є одним із ключових напрямків діяльності. А розробка інноваційного продукту у сфері туризму стає невід'ємною складовою цього процесу. Тому на сьогодні критично важливим є розуміння самого факту інновації, процесу його виникнення та інтерпретації у сучасних реаліях. Аспекти особливостей поняття «інновація» описав Йозеф Шумпетер, а сучасні експерти з інновацій та креативності Нік Скулкорт та Майк Шипульські описали та розширили даний термін.

В свою чергу Роберт Уілсон Філіпс розмірковує у своїй праці про особливості застосування інновацій та їх ефективність на австралійських підприємствах. Кожен вчений має свої погляди на трактування терміну «інновація», адже все залежить від того, про яку саме сферу йде мова [12].

У будь-якому суспільстві, починаючи з найдавніших часів, виникала потреба у інноваціях, для покращення життя: при переході від полювання та збиральництва до осілого способу життя чималу роль зіграли на той час

новітні знаряддя праці та пильні спостереження за природою. Відкриття заліза та міді, як металів – свого часу це був інновативний прорив.

Такі поняття як «нове», «новаторство», «новація» у свою чергу відображають шлях змін від чогось старого та менш функціонального до нового, кращого. Цей шлях змін потребує в свою чергу постановку цілей та мети, розробки плану, кінцевого продукту та повноцінного аналізу [12].

Вчені усього світу мають різноманітні підходи до визначення терміну «інновація». За класичним трактуванням даного терміну можна звернутися до основоположника, а саме Йозефа Шумпетера. Саме він вперше вжив термін «інновація» у своїй праці «Теорія економічного розвитку». Інновація у його праці розглядалася як «нова комбінація чинників виробництва, яка мотивується підприємницьким духом». При цьому під інновацією автор розуміє будь-які покращення, як у широкому так і вузькому сенсі цього слова [36].

Актуальність дослідження: враховуючи сучасні тенденції розвитку туризму, загальнополітичну та фінансову ситуацію дослідження є актуальним з точки зору розробки та впровадження інноваційного туристичного продукту, що може надати нові можливості для напливу туристів в Україну, для розвитку регіонів, що нині є поза увагою туроператорів.

Метою дипломної роботи є дослідження сучасного стану та перспектив інноваційного розвитку туризму у світі

Для вирішення визначеної мети необхідно вирішити такі завдання:

- дослідити історію розвитку наукових поглядів на природу інновацій;
- розкрити зміст нормативно-правової бази, що регулює інноваційну діяльність;
- визначити ознаки, які притаманні постіндустріальному суспільству;
- оцінити сучасний стан розвитку інновацій у світі;

- проаналізувати європейський рівень застосування інновацій в туристичній діяльності;
- дослідити стан інноваційного розвитку туризму в Німеччині;
- визначити шляхи впровадження інноваційних маркетингових destinations в туризмі;
- розробити програми регіонального розвитку туризму;
- оцінити ефективність результатів реалізації запропонованих інноваційних програм розвитку туризму.

Методи дослідження: у дипломній роботі застосовано методи теоретичного та емпіричного дослідження, абстрактно-логічний та економіко-статистичний методи, аналіз, синтез, табличний та графічний методи, а також метод узагальнення тощо.

Наукова новизна дослідження полягає у такому:

- систематизовано ознаки, притаманні постіндустріальному суспільству, які включають у себе принципово нові професійні групи та технології; описано наскільки та як змінилися потреби та відносини у новому «постіндустріальному» суспільстві;
- удосконалено організаційний механізм реалізації інновацій у світі в цілому та діяльності окремих туристичних регіонів та підприємств окремо;
- науково обґрунтовано доцільність впровадження інноваційних маркетингових рішень в реалізацію програм регіонального розвитку туризму та оцінки ефективності їх результатів;

Практичне зачення дослідження: дослідження може бути застосоване у розробці стратегічних планів, довгострокових планів розвитку туристичних підприємств, а також при складенні стратегії розвитку окремих туристичних регіонів (в Україні та Європейському туристичному регіоні).

Результати апробації та впровадження: розглянуті та обговорені на міжнародній науково-практичній конференції студентів, аспірантів і молодих вчених «Сучасні технології менеджменту», а також опубліковані у статтях та

тезах: «Інновації: причини виникнення та сучасне трактування», «Сучасний стан розвитку інновацій у світі», «Розвиток міжнародного туризму».

Інформаційна база дослідження: роботі були використані наукові посібники, підручники, статті та наукові публікації (вітчизняні та закордонні), дослідження, дані із статичних сайтів UNWTO, de.statista та merkur.de, а також Держстату України та Держпатенту України.

Обсяг роботи: дипломна робота складається зі вступу, де репрезентовано актуальність теми та трьох розділів, в яких були проаналізовані статистичні дані зі світових сайтів, а також, а також представлено порівняння різноманітних інноваційних туристичних продуктів та проєктів, розробок та нововведень у всьому світі, завершують дипломну роботу загальні висновки. Дипломна робота має 101 ст. (без додатків), 59 джерел, 24 рисунки та 3 таблиці.

ВИСНОВКИ

У нашій дипломній роботі були висвітлені багато актуальних питань, що стосуються проблем впровадження інноваційних технологій в туризмі у світі. Детальніше ми проаналізували програми розвитку дестинацій у Європі та Україні. З чого можна зробити наступні висновки:

1. У нашому суспільстві, починаючи з найдавніших часів, виникала потреба у інноваціях, для покращення життя: при переході від полювання та збиральництва до осілого способу життя чималу роль зіграли на той час новітні знаряддя праці та пильні спостереження за природою. Такі поняття як «нове», «новаторство», «новація» у свою чергу відображають шлях змін від чогось старого та менш функціонального до нового, кращого.

Вперше термін «інновація» вжив Йозеф Шумпетер у своїй праці «Теорія економічного розвитку». Інновація у його праці розглядалася як «нова комбінація чинників виробництва, яка мотивується підприємницьким духом». Цей термін містить у собі латинський корінь «nova», що у перекладі означає «нове». Інші вчені також описували у своїх наукових працях та розробках «що таке інновація», «науковий прогрес\прорив». Це були Адам Сміт, Карл Маркс, представники неокласичної школи, М.Д. Кондратьєв, Джон Кейнсон, Е.Денісон та Р.Солоу. Вони намагалися дати визначення та пояснити причини виникнення інновації.

2. Інноваційна діяльність в Україні має чітке правове регулювання, що здійснюється на основі Закону України "Про інноваційну діяльність", Закону України "Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні", Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність" та ін. (повний перелік див. у Розділі I). Також держава має перелік інноваційних проектів у різних сферах діяльності, проте за багато років існування цього проекту, жодного проекту з туризму не було зареєстровано. Порухення права на інтелектуальну власність є порушенням Закону України, а отже тягне за собою кримінальну відповідальність, або штраф.

3. Деякі вчені називають постіндустріальне суспільство «суспільством знань» або ж «knowledge society», що ще раз підтверджує, що у першу чергу тепер цінуються інтелектуальні вміння.

Відображала зміни у суспільстві в свою чергу і література, як дзеркало суспільства. Література 90-х років пережила ковток «свободи», коли можна було нарешті писати про усе, що думаєш. Це особливий вид демократії в мистецтві, яке звільнилося від традиційних обов'язків бути вчителем і проповідником, вести за собою людей, з одного боку, з іншого – обслуговувати державну ідеологію, будувати світ. Різноманіття стилів та форм – це характерні риси нової літератури, вільної, при цьому насиченість змістом.

4. Згідно до наукових статистичних досліджень до найпрогресивніших країн увійшли Швейцарія, Швеція, Нідерланди, США, Великобританія, Данія, Сінгапур, Фінляндія, Німеччина та Ірландія. Україна у цьому рейтингу посідає посереднє 50 місце. Все це пов'язано з тим, що наразі туризм знаходиться у періоді стагнації, адже великих коштів на його розвиток не виділяється. В цілому дослідники налаштовані оптимістично. Зростання світової економіки, очевидно, втрачає оберти у порівнянні з минулим роком, і незважаючи на глобальну економічну кризу, інновації процвітають по всьому світу.

Позитивним зрушенням ми вбачаємо українську премію Ukrainian tourism awards. Номінації були у категоріях найкращий туристичний медіаблогер, найкраще туристичне бюро, найкращий заміський комплекс, найкращий туристичний гід, найкращий природний парк, безбар'єрний туризм, найкращий готель. Голосування проводилось онлайн і висловити свою думку могли всі громадяни на сайті нагороди, амбасадором є Дмитро Комаров – телеведучий та мандрівник.

Оцінку світового досвіду застосування інноваційних технологій доцільно здійснювати за рівнями управління туризмом – національним,

регіональним, рівнем конкретних туристичних дестинацій і підприємств або їх об'єднань, а також за різними секторами туристичного ринку.

5. Прикладами із розумним управлінням у сфері туризму є на нашу думку Норвегія та Іспанія. Міністри цих європейських країн зіштовхнулися із проблемою «популяризації» своїх країн, а також заохочення до відвідування деяких дестинацій туристами. Нова політика уряду Норвегії в галузі туризму побудована на прагненні максимально залучити до інноваційного процесу малий і середній бізнес шляхом фінансування деяких проектів через Національне бюро інновацій і проведення цілеспрямованої освітньої роботи в підприємницькому середовищі. А в Іспанії почали створювати «мережу розумного туризму».

6. Далі, на прикладі Німеччини розглянули та описали ефективну модель розвитку та підтримку інновацій у країні, в тому числі туристичних інновацій. Нині спільним завданням політики, бізнесу, науки та навчальних закладів Німеччини є передача знань про нові технології, виділення переваг для повсякденного життя та пробудження інтересу до технічних професій. А кількість інновативних проектів у сфері туризму не перерахувати.

Згідно до даних Deutscher Tourismuspreis, є досить багато цікавих інновацій, деякі із них були створені через пандемію. Ідеї полягали у доступності та популяризації природних дестинацій, спрощенні туризму. Отже, були розроблені наступні інновативні пропозиції:

- Туристичний путівник Саарланду
- Strandkorb Openair 2020
- Пакет повернення (Пакет кервідер)
- Сімейне сафарі
- Kuckucksstube
- 100Haus
- DiscoveryDoc

7. Також у Розділі 3 нашої роботи було резюмовано, що невід'ємною складовою сучасного інноваційного туристичного продукту є продуманий та гарно побудований маркетинг.

Як зазначають А.А. Мазаракі, С.В. Мельниченко, «для успішного виведення ІТПР на ринок необхідно знайти якнайкраще поєднання інноваційних маркетингових інструментів із тими, що зарекомендували себе як найбільш ефективні» [17, 495].

Однією зі складових маркетингу є застосування реклами усіх видів (радіо, телебачення, брошури, реклама у соціальних мережах і т.д.) Реклама грає провідну роль, але є не єдиним інструментом у маркетингу. Істотне значення в просуванні туристичного інноваційного продукту мають заходи щодо контакту із громадськістю (PR management), а також інструменти прямого маркетингу (особисті продажі), що набувають форми різноманітних переговорів.

8. У нашій роботі ми розглянули і представили плани деяких нині дуже популярних туристичних країн, а саме Філіпін, де ставку на розвиток роблять у галузях навчального, дайвінг-, пляжного, рекреаційного та природного туризму. Також детальніше ми розповіли про особливості та причини виникнення програми національного розвитку туризму у федеральній землі Райнгессен (Німеччина), де метою проекту до 2025 року є впровадження інфраструктури для велотуризму, що в свою чергу має привабити нових відвідувачів до регіону. Однією з найпрогресивніших країн виявилась Саудівська Аравія. Вже помітні зміни після інновацій це: 1) було організовано більше 2000 розважальних та культурних заходів, що відвідали більше 46 мільйонів відвідувачів (і туристів у тому числі); 2) королівство займає 1-ше місце серед арабських країн за індексом щастя, що в свою чергу означає, жити та перебувати там приємно, безпечно; 3) оазис Аль-Ахса було внесено до списку культурної спадщини ЮНЕСКО; 4) кількість розважальних закладів за останні 5 років збільшилась до 277 (до 155 у минулі роки);

9. Щоб інновації розвивались, їм потрібна підтримка у вигляді інвестицій. Загальнозрозумілим є той факт, що кінцевою метою інвестицій є підвищення ефективності господарської діяльності підприємств шляхом їх технічного переозброєння, реконструкції, розширення і нового будівництва. Отже, важлива не стільки ефективність використання інвестицій як ресурсу, скільки ефективність виробництва об'єкта, що інвестується [17].

Так, наприклад оцінити «прибуток» від інноваційного інтернет-проекту можна різницею між вкладеннями в розвиток у проект та «чистими» доходами від нього (з урахуванням заробітної плати працівників, сплати податків та інших обов'язкових платежів).

З точки зору підприємства і підприємця, теж важливо, щоб вартість реалізації інвестиційного проекту була меншою, а рентабельність активів, можливо, більшою.

Підсумовуючи усе вищезазначене, варто підкреслити, що інновації це те, що нині має бути присутнім у нашому швидкорозвиваючому світі. Тому інновації в туризмі не є виключенням. Усі хто причетний до цієї сфери мають прийняти до уваги ризики та складнощі під час впровадження інновацій.

Имя пользователя:
Федосова Юлія

ID проверки:
1010130456

Дата проверки:
02.02.2022 10:18:15 EET

Тип проверки:
Doc vs Internet + Library

Дата отчета:
02.02.2022 10:20:41 EET

ID пользователя:
100005559

Название файла: Диплом_Шарутенко_КС

Количество страниц: 91 Количество слов: 17046 Количество символов: 130677 Размер файла: 6.36 MB ID файла: 1010094

14.5% Совпадения

Наибольшее совпадение: 2.93% с Интернет-источником (<http://vin.gov.ua/images/doc/vin/ODA/ogoloshenia/programa...>)

13.7% Источники из Интернета

463

Страница 93

1.34% Источники из Библиотеки

42

Страница 97

0% Цитат

Исключение цитат выключено

Исключение списка библиографических ссылок выключено

0% Исключений

Нет исключенных источников

Модификации

Обнаружены модификации текста. Подробная информация доступна в онлайн-отчете.

Замененные символы

2